

LAPSZEMLE

(Szerkeszti Soós Imre)

Jelentősége miatt szemlénkben elsőként említjük a Dunántúl új, rangos folyóiratát. A Székesfehérváron megjelenő VÁR című irodalmi, közéleti kiadványt a Szent István Művelődési Ház adja ki. A 2008. évi 4. számának több kisgrafikai vonatkozása is van, szerkesztőnk, Arató Antal két írásának köszönhetően.

Az egyik cikk a szerző megnyitóbeszédét közli, mely Tari István székesfehérvári tárlatán hangzott el. A Délvidéken, „egy ártéri kis erdőben” felnőtt „művészember”, író, költő, festő, grafikus, fotográfus, filmrendező, képzőművészeti szakíró, illusztrátor, szerkesztő is. Egy prózai kötetének tanúsága szerint még szociográfus, helytörténész is.

Az említett kultúrotthonban rendezett tárlatán mintegy 70 elektrografikai alkotását láthatta a közönség. Arató szerint elektrografikának azokat a képzőművészeti alkotásokat nevezzük, amelyek elektronikus módon: fénymásoló, xerox, computer vagy telefax alkalmazásával készültek. A továbbiakban ezek szín- és gondolatvilágába vezette be hallgatóit. A megnyitó alapján kapott kép arról győzte meg a jelenlevőket, hogy Tari István a délvidéki magyarság szellemi életének „egyik legsokoldalúbb, sokarcúbb személyisége”.

Arató Antal másik írásának címe: Bibliai motívumok, szentek Vén Zoltán kisgrafikáin. Ebben a szerző először a művész életpályájának főbb állomásait ismerteti, a róla megjelent rangos publikációk megemlékezésével. A továbbiakban sorra veszi a korábbi kiállításokról jól ismert metszeteket a Noé bárkájától Lót exodusáig, hangsúlyozva ezek forrásvilágát, az egyetemes kultúra hagyományait. Vén egyik kiállításának az *Egy csepp humor* címet adta. Ennek a hangvételnek ékes jeleire mutat rá a szerző számos grafika elemzésénél. Egyetértünk a cikkíró megállapításaival, mely szerint „a művész grafikái nem az aktualitásuk, hanem a jelen mellett a múlta, jövőre egyaránt érvényes mondanivalójuk miatt maradandóak”.

A bőven illusztrált lappéldányt Vén Zoltán mintegy 20 metszetének képe is gazdagítja.

A finnországi *Turkuban* megjelenő EXLIBRIS ABOENSIS 64. száma 32 oldal terjedelmű. Színes illusztrációkkal több oldalon át közli beszámolóját a pekingi kongresszusról. Az eredeti színben nyomott kisgrafikák képei az egész lapot végigkísérik. Itt közlik a török egyesület meghívóját a náluk 2010-ben rendezendő kongresszusra. A szerkesztő azt is örömmel hangsúlyozza, hogy a FISAE 2012. évi kongresszusát a finnek fogják megrendezni.

Kedves finn barátnőnk, *Leila Lehtiranta* két cikket is közöl ebben a számban. Az egyik Illimar Paul mélynyomású könyvjegyeit veszi számba, a másik egy észt hölgy misztikus szemléletű világába vezeti be az olvasót. Figyelemre méltó ebben a számban Münchhausen báró kalandjainak kisgrafikai ábrázolásáról szóló írásuk. Újítás a lapnál, hogy a számmal egybefűzve, külön füzetben közlik Raimo Kanerva (1941-1999) mintegy 50 darabos alkotásjegyzékét.

A MITTEILUNGEN DER D.E.G. 2008/3 száma közli *Stettner Béla* 1964-ben készült önarc képes újrólapját, és *Németh Nándor* orvosi témájú, P7 technikájú ex librisét. – Az 1980-ban született *Eugenia Timoshenko* eddig 31 mélynyo-

mású ex librist készített. Ennek jegyzékét és a művésznő fényképét is ebben a számban találhatjuk.

A szlovén OBVESTILA 178. száma a szokásos négy oldal terjedelemben jelent meg. Az utolsó oldalon közlik *Andruskó Károly* két korábbi újrólapját.

A lap 179. száma arról ad hírt, hogy június-július hónapban Zágrábban horvát exlibris kiállítást rendeznek. A lapban közölt négy kisgrafika közül kettőnek magyar vonatkozása van. Az egyik *Antoon Vermeulen* fametszete, melyet *Palásthy Lajos* részére készített a belga művész. A másik *Vecserka Zsolt* lovas témájú lapdúc metszete, ez finn gyűjtő nevét viseli.

A Debrecenben megjelenő NÉZŐ • PONT, *Vitéz Ferenc* folyóirata, az új esztendő elején hármas számmal jelent meg. A közel 300 oldalas, így könyvnek is tekinthető kiadvány első része 2009-re szóló kalendárium. Szép hagyományt elevenít fel ezzel a kiadó, ugyanis a Cívus Város közkedvelt, sokat forgatott naptára volt a múlt század első felében a DEBRECZENI KÉPES KALENDÁRIOM. Ennek hiányát pótolta most a folyóirat. Nem éri be a hagyományos naptárrészsel, hanem az év fontosabb napjaihoz fűződő történelmi, néprajzi, gazdasági ismeretekkel is gazdagítja. A lap további része, a 21. és 22. számnak megfelelő kötet rész gazdag tárházként a magyar múlt több mesteréről közöl írást. Nem tartozik profilunkba, ezért le kell mondanunk a Kisfaludi Strobl Zsigmond, Németh József és Józsa János munkásságát idéző magvas írás elemzéséről. Örömmel olvastuk viszont a Kisgrafikát érintő sorokat, a beszámolót dr. Lenkey István Putnokon bemutatott kisgrafikai kiállításáról. Köszönettel nyugtazzuk azokat a baráti sorokat, melyekkel – a lap „vészesen fogyó” felélete ellenére – múlt évi 2. számunkat írásban és képen bemutatták.

Tovább lapozva ezt a szép nyomdatechnikával készült folyóiratot, a bőség zavarába kerül az olvasó, amikor szinte a Tiszántúl kulturális enciklopédiájába tekint bele. Úgyszólván minden második oldalon újabb kulturális eseményről ad hírt bőséges képanyaggal. Szó esik a betlehemes találkozótól a Kodály Kórus szerepléséig, a Japán Napoktól a Déri Múzeum Baráti Köréig. Végezetül a vidék kulturális intézményeinek teljes programját közli a lap, magára vállalva ezzel sok „pusztába kiáltott” híradás szerepét, egyetlen fórumot teremtve ezeknek.

A dániai EXLIBRIS NYT 2008/4. számából értesültünk arról, hogy Portugáliában megjelent a Contemporary International Ex-libris Artists című sorozat 10. és 11. kötete. A két műben magyar alkotóművész nem szerepel.

A NORDISK EXLIBRIS TIDSSKRIFT 2008/4. számának érdekessége, hogy a pekingi kongresszusról szóló terjedelmes beszámolójukat kizárólag kínai művészek 32 alkotása illusztrálja.

A L'EX LIBRIS FRANÇAIS összevont 248. és 249. száma folytatja *Henry André* előző számban elkezdett alkotásjegyzékének közlését. Itt a 71.-től a 169. sorszámot viselő alkotások szerepelnek, eredeti színben és méretben. A gyönyörű klisélapok a múlt század tízes éveinek hangulatát idézik, de szép számmal vannak közöttük középkori, családi címereket ábrázoló könyvjegyek is.

Franciaország exlibris-központjának szerepét tölti be régóta Nancy város könyvtára, melynek igazgatója a tavaly elhunyt

Germaine Meyer-Noirel asszony volt. A kongresszusunk alkalmából nálunk is járt hölgy részére sok neves művész készített pompás kivitelű ex librist. Ezeket szedte most csokorba *Chassaing* úr, a francia egyesület elnöke, 46 könyvjegy adatait és képét is közölve. Az alkotók nagy része francia, de köztük hazánk is képviselve van *Kékesi László* egy és *Vertel József* két rézkarc exlibrisével.

Vertel József rézmetszete, C2 (1979), 83×51

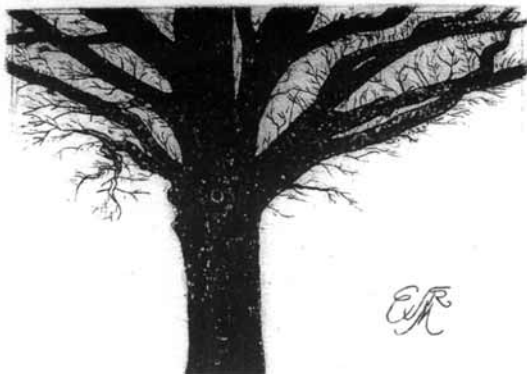
Lapszemlénk egyedülálló! Nemcsak lapunk múlt évi 3. számának tartalmát ismertetik, hanem a többi külföldi lap képével együtt a KISGRAFIKA címlapjának kicsinyített, színes képét is közlik.

A THE NIPPON EXLIBRIS ASSOCIATION NEWSLETTER 145. számában egy kínai szakíró arról közöl cikket, hogy hazájában négy csoportban tartják számon a könyvtárak a könyvjegyről szóló szakirodalom egyedeit. Ez a következő:

1. Az ex libris története.
2. Hogyan kell ex librist készíteni?
3. Illusztrált könyvek az ex librisről.
4. Hogyan kell gyűjteni a könyvjegyeket?

Újabb négy japán művész címét és egyéb adatait közlik abban a rovatukban, mellyel így ösztönzik tagjaikat: Készíték Önnek ex librist!

A KNIZNIJ ZNACKA c. csehországi folyóirat 4/2208. száma arról ad hírt, hogy egy gyűjtő hölgy a fákat ábrázoló ex librisekből rendezett kiállítást. A másodikban sorra kerülő bemutatón ezúttal 192 alkotó 372 műve szerepelt.

Rudolf Mareček, hidegtű, C4

A MITTEILUNGEN DER Ö.E.G. 2008/3. száma ismerteti az osztrák egyesület most megjelent évkönyvét, melynek ára 27 euró. Egy gyűjtő cikke arról számol be, hogy meglátogatta Isztambulban a 2010-es kongresszus helyszínét. Ezt a főváros *Maslak* nevű kerületében, az ISIK Egyetem modern épületében rendezik majd meg. A felhőkarcolókkal is büszkélkedő városrész a központból taxival fél óra alatt érhető el, de már épül a gyorsvasút is.

Német és angol nyelvű beszámolót közöl a pekingi kongresszusról a SELCEXPRESS 74. száma. Néhány megállapítását azért közöljük, hogy az eseményről idézzük a svájciak szemével látottakat. Hivatalos adat nem lévén, a szerző, *Benoit Junod*, 260-ra becsüli a résztvevők számát. Ezek kétharmada kínai volt. Szerinte kisebb logisztikai hibáktól eltekintve emlékezetes és megelégedettséggel járó rendezvényben volt részük a vendégeknek. Az érkezőket a rendezők szívélyesen fogadták és a kínai konyha bámulatos, sokszor delikát termékeivel kedveskedtek nekik.

A két kiállítás egyikéről azt írta a szerző, hogy erre 1050 alkotótól 4675 mű érkezett be. A kínai résztvevők lapjainak nagy mennyisége a hatalmas országban történt nagy fejlődést mutatja. A kínai résztvevők között kevés volt a gyűjtő. Azzal még egyetértett a szerző, hogy nyugati művészek műveik mintapéldányait pénzért adták el, de azt már elítéli, mikor a gyűjtők csere helyett ugyanezt tették lapjaikkal. Leginkább azt hiányolja, hogy Pekingben sem konferencia, sem vita nem volt, így nem kerülhettek szóba a kisgrafika időszerű kérdései. Erre legfeljebb a FISAE delegátusok együttléte nyújtott lehetőséget. A cikk azzal a megállapítással végződik, hogy ez a nagyvonalúan rendezett, szívélyes kongresszus lehetőséget nyújtott az olimpia utáni Peking és a hatalmasan fejlődő Kínával való ismerkedésre.

Elsőként szerepel lapszemlénkben a bécsi bibliofil társaság AUS DER BIBLIOPHILIEN WELT című, félévenként megjelenő száma. A 2008/2 számot viselő lappéldány mindjárt magyar vonatkozású cikkel kezdődik. *Ráth Péter* cikke az 1897-ben született *Simonffy Aladár*ról szól.

Szűcs Pál fametszete, X2

Az első világháborúból tűzér zászlósként hazatérő Simonffy Budapesten újságírói és szerkesztői munkába kezd. Közben betutazza Európát és Ázsiát. Írásai német nyelven jelennek meg, amellett számos magyar író művét fordítja németre.

1937-ben Berlinben élt, onnan küldte tudósításait. Utolsó könyve német nyelven a Pester Lloyd nyomdában jelent meg 1944-ben. Ez volt róla az utolsó jeladás, további sorsáról nincs információ.

A fenti írást a Marosvásárhelyi Simonffy család címerének képe és *Szűcs Pál* fametszete kíséri. Ez utóbbi művész 1906-ban született és 1969-ben hunyt el Budapesten. Művészeti tanulmányait Helbing Ferenc, Haranghy Jenő és Simay Imre irányításával végezte. Sokoldalú művész volt, alkotásai a kisgrafikától a színházi díszletekig terjedtek.

A cikk külön értéke a témára vonatkozó gazdag irodalom felsorolása.

A MŰVÉSZET ÉS BARÁTAI folyóirat 2008. november-decemberi számában Kiskarácsony, nagykarácsony... címmel terjedelmes írást tett közzé dr. Mayer József tagunk. A folyóiratot kiadó egyesület és a KBK között egyébként is jó kapcsolatot tovább mélyíti az említett írás. Kékesi László egy karácsonyi grafikája, valamint Sajtos Gyula Mayer József részére készített rajza is szerepel. A Sajtos Gyula-féle grafika „Erdély-Gyimes” feliratával és a lapon látható vasúti órház, továbbá a vonat utal arra, hogy 2008 pünkösdjére az ún. ezeréves határon lévő vasúti órházat felújították, és erre az eseményre Magyarországól egy különvonat is ment az érdeklődőkkel.

M.J., P.L.

KÖNYVESPOLC

TAKÁCS GÁBOR: *Rajzok, metszetek*

Cluj Megye Tanácsa és Kolozsvár Művészeti Múzeumának kiadása

Negyedív nagyságú, kellemes sárga színű, kemény papírra nyomott, 48 oldalas kiadvány ismerteti a Kolozsváron élő alkotó munkásságát. A román és magyar nyelven írt szövegrész a füzet első felét teszi ki, a másodikban mintegy 20, eredeti színben nyomott alkotását találja az olvasó.

Takács Gábor 1938-ban született. Tanulmányait a Babes-Bolyai Tudományegyetemen fejezte be. A grafikával 32 éves korában került kapcsolatba, amikor Gy. Szabó Bélával megismerkedett. Tizennégy egyéni kiállítása volt főként Kolozsváron. Sok csoportos kiállításon, tíz biennálén vett részt alkotásával.

A Múzeum igazgatónőjének bevezető sorai után Józsa István esztéta tekinti át a művész alkotói módszerét, lapjainak témavilágát. Kiemelten méltatja a Róma-sorozat lapjait, melyek „a múltnak és jelennek sziporkázó ötvözetéhez vezetnek el”. Grafikái nem a látottaknak egyszerű, realista másolatai, Takács „a fényekkel és árnyékokkal mintegy szobrászkodva” fejt ki hatását.

Az illusztrációk P1 és X2 technikával készültek és azok főként itáliai élményét örökítik meg. A sikerült kiadvány néhány olyan szuggesztív portréval zárul, mint a Márton Áront ábrázoló, két színben nyomott fametszete.

PÁLYÁZAT

A Berzsényi Dániel Irodalmi és Művészeti Társaság kisgrafikai pályázatát hirdeti, „Balaton” címmel. E témában bármely eljárással készült grafika beadható. Határidő: 2009. április 15. Beküldendő a Berzsényi Társasághoz, 7400 Kaposvár, Fő u. 12. További információ Mocsári Mária vizuális alelnöknél a 30/39-85-785-ös telefonon. A munkákat Fonyódon fogják kiállítani 2009. május 16-án.

*

A bulgáriai Ruse városának Lyuben Karavelov Körzeti Könyvtára nemzetközi pályázatát hirdeti ex libris témában. Pályázni 2008–2009-ben készült grafikával lehet. A grafika mérete max. 13×13 cm lehet. Minden eredeti technikával be lehet nevezni. Egy művész csak legfeljebb 3 lappal szerepelhet. Minden ex librisből 4 példányt kell küldeni 2009. május 22-ig a következő címre: Lyuben Karavelov Regional Library, 1. Dondukov-Korsakov Street Bulgária, Ruse 7000. (Public relations department Ivan. D. Ivanov-Joanni graphic room consultant.) E-mail elérhetőség: pr@librousse.bg

SUMMARY

Lajos Palásthy: Secretary's Annual Report on 2008

The events of the society during the last year, problems with applications, and economic data are presented. Plans for 2009, with special regards to the forthcoming 50th anniversary of foundation *Mihály Csiby: I Had a Dream...*

The author, in his idiosyncratic style, calls the attention to the importance of the Internet, of finding sponsors and supporters involved in the society. He also holds it of crucial importance to set up a museum for ex-libris. The editor invites remarks and debates from readers concerning this inspiring article.

Péter Ürmös: On the Exhibition of András P. Varga's Works

The author opened the exhibition of the teacher and graphic artist in Újpest (District 4 in Budapest) on 18th October 2008. A message of these works is put forth in the article.

P. Ürmös: „An Autumn Morning”: On László Kerékvártó's Exhibition
An abridged version of a longer address giving an overview of the graphical works of the artist born in Transylvania and now living in Hungary, on the occasion of his exhibition

Imre Soós: Antal Fery's Exhibition in Ráday Street, Budapest
At a cultural centre of film-makers bookplates owned by the artist's daughter, Mrs Veronika Fery Bánki, are exhibited in thematic classification on 14 boards arranged by János Mata, Jr.

Imre Soós: Ms Diskay's Exhibition at the National Széchényi Library
At the National Széchényi Library, quartered at the Royal Castle in Buda, an oeuvre exhibition of Lenke Diskay was held. Next floor upstairs old Hungarian biblical documents together with modern contemporary artists' works were displayed commemorating the year of the Bible in Hungary.

Imre Soós: Goya's Monsters Still Frighten Us

A work of the Spanish painter, Francisco Goya, has inspired Zoltán Vén to design a New Year's greeting card.

Gábor Ligeti: About Wanda Szyksznian

The Polish-born graphic artist, Wanda Szyksznian is introduced in the article. Her works have recently been shown on the television network Duna TV.

News, Reviews, Books, Competitions